

ලංකාවේ පිරිත් කීමේ
ආරම්භය හා විකාශය

ශ්‍රී ලංකා විශ්ව විද්‍යාලයේ විද්‍යාලංකාර මණ්ඩපයේ
ශාස්ත්‍රපති උපාධි පරීක්ෂණය (පාලි) සඳහා
ඉදිරිපත් කරනු ලබන නිබන්ධයකි

ඡ. ප. නිමල් ලාල් රංජිත්

ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය

පිරිස් දේශනා පිළිබඳව (ලාංඡික) සමාජයේ පවත්නේ ඉමහත් භෞතවත්ය. මුද්‍රදහම හා සම්බන්ධ වාරිශ්‍රයන් අතරින් මුල් තැනක් ගන්නා පිරිස් දේශනා කිරීම නොයෙක් ආකාරයෙන් පවත්වන අයුරු අප දන්නා කරුණකි. පිරිස් දේශනා කරවීමේ වාරිශ්‍රය ලාංඡික බොද්ධ සමාජයේ ජනශ්‍රීය අංශයක් වූයේ කෙසේද යන්න පිළිබඳව තොරතුරු පිරිස් හා කිරීම මැනවැයි මෙවැනි පිරිස් පිංතම් දකින බොහෝ අවස්ථාවලදී මට සිහිවිය. ශ්‍රී ලංකා විද්‍යාලංකාර විශ්ව විද්‍යාලයෙහි විශේෂ ආස්ත්‍රවේදී උපාධිය සඳහා පාලී විශේෂ හදාරන සමයෙහි මා ලැබූ ඕන්ෂන්ස් මේ සඳහා මහෝපකාරී විය.

මෙහිදී ප්‍රධාන වශයෙන් මූලාශ්‍රය කොට ගත්තේ වතුභාණ්ඩාරපාලී, වතුභාණ්ඩාරඹක්ඛා , මුඤ්ඤපාඨ , මුඤ්ඤපාඨකථා සහ කිරිවත්තුවුවේ ශ්‍රී ප්‍රඥාසාර මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ පාලී සිංහල පිරිස් පොතක්ය. ප්‍රස්තුතය සඳහා අදාළ අනෙක් පොතපත හා ලිපි ලේඛන පිරිස් හා කොට බැඳීමට යුතුයු වූ බවද මෙහිදී සඳහන් කළ යුතුය.

ලංකාවට මුද්‍රදහම ලැබීමෙන් පසු මෙහි ඇතිවූ සංස්කෘතික දියුණුව අමතක කළ නොහැකිය. මහාවිහාරය හා අභ්‍යන්තර විහාරය ඇතිවීම එහි වැදගත් අවස්ථාවකි. නිබන්ධයෙහි විස්තර කිරීමට අපේක්ෂා කරුණු සම්බන්ධ මූලික හැඳින්වීමක් සේ මුල් පරිච්ඡේදයෙන් මෙම ආගමික පසුබිම සාකච්ඡා කරන ලදී.

පොදුවේ සලකන විට පිරිස ආරක්ෂාවත් සුවසෙක සලසා ගැනීමත් සඳහා පවත්වන ආගමික උත්සවයකි. මේ අනුව පිරිස් සංකල්පය පිළිබඳ වැටහීමක් ලබාදීමේ වැදගත්කම සලකනු ලැබීම්. ඒ පිළිබඳ දෙවන පරිච්ඡේදයෙන් උත්සාහ ගත්තේ එහෙයිනි. ප්‍රස්තුත විෂයෙහි පා මුඤ්ඤපාඨයත් වතුභාණ්ඩාරපාලීයත් මූලික වශයෙන් වැදගත් අවස්ථාවක් නිරූපණය කළබව පැහැදිලි කරුණකි. මුලින්ම නොයෙක් ධර්ම දේශනා හා සූත්‍ර දේශනා සමාජයේ භාවිත වීමත් එමගින් පොදු ජනතාවගේ ආගමික ආකල්පයන් හැඩගැස්වූ අයුරුත් මෙහිදී වැදගත් වූයේය. එමෙන්ම අභ්‍යන්තර ඕන්ෂන් විසින් වතුභාණ්ඩාරපාලීය සකස් කරන ලද බවත් පැහැදිලි වන කරුණකි. තුන්වන පරිච්ඡේදයෙන් මා අදහස් කරන ලද්දේ මෙම කරුණු විස්තර කිරීමටයි.

මුඤ්ඤපාඨයෙහි වතුභාණ්ඩාරපාලීයෙහි ඇතුළත් පිරිස් සූත්‍රවල පැනෙන පොදු ජන ඇදහිලි හා විශ්වාස පිළිබඳ අවබෝධයෙන්ම සාකච්ඡා කිරීම වැදගත් බව පෙනිණි. පිරිස් සූත්‍ර මෙහෙවින්ම ජනතාව පිළිගැනීමට එයද ප්‍රධාන හේතුවක් වූවා නිසැකය. සිදුවන පරිච්ඡේදයෙහි දැක්වූ විස්තර අනුව එවැනි ඇදහිලි හා විශ්වාස පිරිස් සංකල්පය හා ගැලපෙන අයුරු පැහැදිලි වනු ඇත.

මහායාන හා තන්ත්‍රයාන සලකාමත් මෙම විශ්වාස තවදුරටත් හැඩගැසුණු බව සිතිය හැකිය. පොදු වශයෙන් සරෝවණ පරිච්ඡේදයෙහි අග කොටසෙහිදී ඒ පිළිබඳව අදාළ පරිදි සඳහන් කළේය. වතුභාණ්ඩාරපාලීය මුඤ්ඤපාඨයට මඳක් සමාන, එහෙත් ඊට වඩා සම්පූර්ණ සංග්‍රහ ග්‍රන්ථයකි. මුලදී එය පිරිස් කීමට ඔමණක් නිර්දේශ නොවීය. මේ අනුව එහි මූලික සැලැස්ම විමසන විට මුඤ්ඤපාඨයෙහි සම්බන්ධතාව වැදගත් වෙයි. මුඤ්ඤපාඨයට සමාන පාඨ හා සූත්‍ර (නිටිකඛා , තිරොකුඛා සූත්‍ර භැර) වතුභාණ්ඩාරපාලීයෙහි පලමු ඔණ්ඩරට ඇතුළත්වූ අතර මුඤ්ඤපාඨය හා සලකන විට එම කොටස 'වතුභාණ්ඩාරපාලී- අ- කොටස' සේ හැඳින්වීම වඩා යුද්‍රුණු බව හැඟුණි. පස්වන පරිච්ඡේදයෙහි සාකච්ඡා කරන ලද කරුණු මේ පිළිබඳ වැටහීමක් ලබාදෙනු ඇතැයි සිතමි.

පිරිස් සංකල්පය අතිශය සිට විකාශයට පත් වීමේදී එය උත්සවයක් සේ හැඩගැසුණු අයුරු පැහැදිලිය. අවසන් පරිච්ඡේදයෙන් මෙම කරුණු විස්තර කිරීමේදී මූලික වශයෙන් ඒ ඒ අවස්ථා පිළිබඳව අවධානය යොමු කළේය. මෙහිදී ඉතිහාස ග්‍රන්ථයන් මෙන් කරුණු දැක්වීමට අදහස් නොකළේය. පිරිස් දේශනා හා පසුකාලීනව සම්බන්ධ වූ කෙටි සෙත්පිරිස්, දොරකඩඅස්න හා අනුශාසනාව වැනි කරුණු ගැන වැඩි අවධානය යොමු කළේ ප්‍රස්තුත විෂයෙහි පා වැදගත් කරුණු රැසක්ම හෙළි කොට ගතහැකි බැවිනි. අයුතට ප්‍රස්තෝග පොත් කිහිපයක් මෙහිදී ප්‍රයෝජනවත් වූ අතර

පිරිත් පිංතම් හා සර්වරාත්‍රික පරිත්‍රාණ දේශනා කිහිපයක්ද පරිත්භා කරන ලදී. වැදගත් යැයි සැළකූ අවස්ථාවලදී පුස්තකෝච පොත්වලින් උපුටා ගත් කොටස් කිහිපයක්ද සඳහන් කළේය. එහිදී මුල් පොතෙහි සඳහන් පරිදීම මිස අන්තරව වින්‍යායය වෙනස් නොකිරීමට වගබලා ගනිමි. පුවත්පත්වල පණු ලිපිවලින් කරුණු සනාථ කිරීම සඳහා යොදා ගැනීමේදී රචකයාගේ නම සඳහන් කිරීම මැනවැයි සැලකිමි.

ඇතැම්විට එක්කලු වූ කරුණු කිහිප වරක්ම සඳහන් වී ඇත්නම් ඒ අදාළ විස්තර තවත් පැහැදිලි කිරීමේ වැදගත්කම සලකාය. එවැනි විටකදී එහි සම්බන්ධතාව නොතැබෙන අයුරු කරුණු ඉදිරිපත් කිරීමට උත්සාහ ගනිමි.

පිරිත් සංකල්පයේ වින්‍යායය එක් අතකින් දීර්ඝ කථා පුවතක් වැනිද. සමාජ අවශ්‍යතා සපුරාලීමේ අංශයක් හැට්ටවත් මුද්ධාගම ඉදිරිපත් කරන්නේ ආරක්ෂා කරගැනීමේ පියවරක් හැට්ටවත් ලංකාවේ පිරිත්කීමේ වින්‍යායය තෙවියෙන් හැදින්වීම නිවරදය.

මෙම කාර්යයෙහිදී මාගේ උපදේශනවරයා ලෙස නටඹුතු කළ නටිකාචාර්ය ඒ. එච්. එස්. ගුණසේනර මහතාගේ උපදෙස් මහෝපකාරී වූයේය. මෙහි නිමාවක් දැකීමට පෙර එතුමාගේ විශේෂී ම නණඟුටුවට කරුණි.